

Co się dzieje z polskim górnictwem?

Jacek Korski



Kiedy spotkaliśmy się w Bractwie
Gwarków w marcu 2015
rozmawialiśmy o kryzysie w
Polskim Górnictwie Węglowym
próbowaliśmy zidentyfikować
przyczyny, stan aktualny i
perspektywy.



Stan aktualny:

- Obowiązująca w UE polityka dekarbonizacji gospodarki jako sposób na walkę z globalnym ociepleniem.
- Rosnące zadłużenie branży.
- Zapasy węgla przekraczające łącznie 15mln Mg łącznie w górnictwie i energetyce;
- Mała elastyczność kosztowa polskich producentów węgla kamiennego, w tym wysoki udział kosztów pracy,
- Malejące wydobycie atrakcyjnych rynkowo węgla (koksowy typu „Hard” i węgle opalowe, w tym tzw. węgle grube i paliwa ekologiczne;

powodują, że niemal wszyscy polscy producenci węgla kamiennego stoją na granicy utraty płynności finansowej.

Mimo opracowania przez firmę Roland Berger pod koniec 2013 raportu o sytuacji w śląskim górnictwie i jej przyczynach nie podjęto żadnych działań naprawczych dla usunięcia tych przyczyn i przeciwdziałaniu dalszemu pogarszaniu się zaistniałej sytuacji.

Spektakularne akcje protestacyjne doprowadzały do zmian w składach zarządów spółek węglowych i podpisywania kolejnych porozumień, których podstawowym celem jest doraźne przywracanie spokoju społecznego.

Zamiast pogłębionej diagnozy i analizy źródeł i przyczyn złej sytuacji śląskich spółek węglowych politycy przyjęli ocenę sytuacji przedstawioną przez liderów związkowych – istotne było „lanie oliwy na wzburzone fale”.

Zapomniano jednak lub zaakceptowano wiedzę, że „fale uspokajają się do czasu wyczerpania zapasów oliwy”.

Biorąc pod uwagę, że:

- Wzrost gospodarczy Polski nie przekłada się proporcjonalnie na wzrost zużycia energii elektrycznej,
- Dotowane projekty termomodernizacji i nowe technologie w budownictwie zmniejszają zapotrzebowanie na energię do ogrzewania,
- Jeżeli powstaną nowe bloki energetyczne na węgiel kamienny to będą miały znacznie niższe od obecnych jednostkowe zużycie paliwa (węgla kamiennego) – przy tej samej mocy będą potrzebować znacząco mniej węgla.
- W tzw. mikście energetycznym będzie mała udział węgla (także kamiennego)
- Przestała działać tzw. renta geograficzna chroniąca przed konkurencją zewnętrzną.
- Nie występują obiektywne czynniki wskazujące na wzrost zapotrzebowania na węgiel kamienny wydobywany przez polskie kopalnie (ilość, jakość, cena)
- Maleje w Polsce wydobywanie węgla kamiennego o jakości spełniającej wymagania obrotu międzynarodowego przy wysokim koszcie wydobywania

To mimo, że węgle kopalne stanowiąc będą jeszcze przez wiele lat podstawowe nośnik w produkcji energii elektrycznej w Polsce zapotrzebowanie polskiej gospodarki na węgiel kamienny będzie szybko maleć!

Moim zdaniem:

- Zawarte porozumienia społeczne i nowe regulacje prawne w istocie nie rozwiązują, żadnego z fundamentalnych problemów polskiego górnictwa węgla kamiennego, a jedynie odsuwają w czasie katastrofę i łagodzą konflikty społeczne.
- Program Naprawczy dla KW nie rozwiązuje problemu zadłużenia tej spółki, a tylko nieznacznie ograniczy podaż węgla kamiennego.

W konsekwencji po 2020 roku przetrwa w Polsce 10-12 kopalń węgla kamiennego

Co się zmieniło?

W wyniku wyborów parlamentarnych w dniu 25 października 2015 zwyciężyła dotychczasowa partia opozycyjna i w konsekwencji utworzono nowy Rząd.

W ramach rządu górnictwo węglowe trafiło pod nadzór nowoutworzonego Ministerstwa Energii

Wg ostatnich informacji utrzymano, w stosunku do Kompanii Węglowej, ostatnią koncepcję poprzedniego Rządu.

Co się zmieniło:

w Kompanii Węglowej:

- Rozpoczęto sprzedaż węgla ze zwałów po bardzo obniżonych cenach (poniżej kosztu wydobywania)
- Kopalnie Makoszowy, Centrum i Brzeszcze trafiły do Spółki Restrukturyzacji Kopalń.
- Grupa Tauron odkupiła za symboliczną złotówkę część kopalni Brzeszcze od SRK.
- Kopalnie Bobrek i Piekary trafiły do grupy Węglokoks
- W oparciu o Węglokoks i innych udziałowców (energetyka zawodowa? TI Silesia) ma powstać Polska Grupa Górnicza).

Co się zmieniło:

w Katowickim Holdingu Węglowym:

- Ruch Boże Dary Kopalni Murcki-Staszic i kopalnia Kazimierz- Juliusz trafił do Spółki Restrukturyzacji Kopalń.
- Poszukuje się intensywnie rozwiązań zwiększających wychód atrakcyjnych sortymentów węglowych,
- Konsekwentnie realizuje się inne działania restrukturyzacyjne

Co się zmieniło:

w Jastrzębskiej Spółce Węglowej:

- Spółka traci płynność finansową
- Dyskutuje się o „wygaszeniu” kop. Krupiński
- Podjęto decyzje o sprzedaży spółek z Grupy Kapitałowej (np. SEJ).
- Związki zawodowe wykazują większą niż poprzednio elastyczność w podejściu do ratowania spółki.

LW Bogdanka obniżyła wydobycie i prowadzi intensywne działania dostosowawcze do istniejącej sytuacji rynkowej.

Nadal spadają ceny ropy naftowej, wpływające na poziom cen węgla energetycznych.

Histerię klimatyczną i antywęglową pogłębia fakt, że kolejny rok 2015 (po rekordowym 2014) okazał się najgorętszym na Ziemi od czasu wprowadzenia regularnych pomiarów.

Prognozy klimatologów, że ok. 2030 roku czeka nas kolejna Mała Epoka Lodowcowa giną w ogólnym hałasie.

W Polsce wprowadzono przepisy niesprzyjające zwiększeniu popytu na węgiel (ustawa „antysmogowa”, decyzje krakowskich i małopolskich samorządów.

Koncentracja na problemach Kompanii Węglowej sprawia, że umyka uwadze fakt, że problemy mają wszystkie przedsiębiorstwa wydobywające w Polsce węgiel kamienny.

Potrzebne jest więc całościowe podejście do problemu górnictwa węglowego w naszym Kraju i zapotrzebowania na węgiel.

Ostatnie zamieszanie wokół Polski w organach Unii Europejskiej może spowodować jeszcze większą ich wrażliwość na działania, które mogą być uznane za niedozwoloną pomoc publiczną

Dlatego, choć wierzę w przyszłość węgla kamiennego, podtrzymuję swoje stanowisko, że po 2020 roku będzie w Polsce najwyżej kilkanaście kopalń węgla kamiennego i , być może, pojawią się w tej liczbie nowe jakościowo zakłady górnicze.